

Wiadomości

Środa, 9 marca 2016

Uroczyste otwarcie wyremontowanego Ohelu na cmentarzu żydowskim

Dzisiaj (9 marca) o godz. 11 miało miejsce uroczyste otwarcie wyremontowanego Ohelu dla Cadyka Rabina Barucha Halberstama na cmentarzu żydowskim (Kirkucie) znajdującym przy ul. Stróżowskiej w Gorlicach.

Miasto Gorlice reprezentowali Burmistrz Rafał Kukła oraz Zastępca Burmistrza Łukasz Bałajewicz.

Na uroczystość przybyli licznie przedstawiciele społeczności żydowskiej, a także potomkowie Barucha Halberstama. Wszyscy oni złożyli na ręce Burmistrza podziękowania za cenną pomoc organizacyjną przy remoncie ohelu.

Zapraszamy na relację wideo

Cmentarz żydowski w Gorlicach został założony w drugiej połowie XVIII wieku na zboczu wzgórza, przy obecnej ul. Stróżowskiej. Podczas II wojny światowej naziści zniszczyli nekropolię. Rozebrano wówczas cmentarny mur, a płyty nagrobne wykorzystano do budowy schodów do siedziby gestapo w willi "Szklarczykówka" oraz utwardzania ulic. Na cmentarzu Niemcy przeprowadzali też liczne egzekucje osób narodowości żydowskiej i romskiej.

Po wyzwoleniu, w latach 1945 - 1960 kilkusobowa grupa ocalałych miejscowych Żydów podjęła starania na rzecz uporządkowania nekropolii. Zwieziono odzyskane nagrobki, część z nich poddając renowacji. Ekshumowano ciała Żydów, rozstrzelanych w różnych miejscach w rejonie Gorlic i złożono je w zbiorowej mogile na cmentarzu. Na terenie nekropolii wzniesiono pomnik, poświęcony ofiarom hitlerowskich represji.

Gorliccy Żydzi stopniowo jednak opuszczali swój rodzinny sztetl. Z czasem miejsce pochówku ich bliskich popadało w zapomnienie i niszczało. Nagrobki były rozkradane. Po części grobów pozostały jedynie betonowe podstawy. Cmentarz był miejscem wypasu bydła. Zdewastowano też symboliczny nagrobek, wystawiony w miejscu egzekucji miejscowych Żydów.

Stan ten uległ zmianie dopiero w połowie lat dziewięćdziesiątych. Z inicjatywy wywodzącej się z Gorlic Pauliny Bergman oraz dzięki współpracy Fundacji Rodziny Nissenbaumów, Fundacji "Wieczna Pamięć" i władz miasta, teren nekropolii został ogrodzony i uporządkowany, a część macew ustawiono.

W październiku 1995 r. w Gorlicach odbyła się uroczystość przekazania odrestaurowanego cmentarza. W ceremonii wzięli udział między innymi: delegacja Żydów pochodzących z Gorlic, wśród nich wspomniana już Paulina Bergman czy Israel Noe Peterfreund; przedstawiciele Fundacji Rodziny Nissenbaumów z prezesem Zygmuntem Nissenbaumem na czele, przedstawiciele Fundacji "Wieczna Pamięć", członkowie lokalnych władz wraz z burmistrzem Stanisławem Szurą. Krakowscy rabini odmówili kadisz, a katoliccy księża - chrześcijańską modlitwę za zmarłych "Wieczne odpoczywanie".

Na cmentarzu tym pochowano sławnych rabinów gorlickich, nad których grobami zbudowano ohel. Ohel ten został, wraz z całym cmentarzem zdewastowany przez Niemców, a w latach 60. ub. wieku został odbudowany. Wzniesiono go wtedy z bardzo marnego materiału, i choć w 1995 roku obiekt nieco poprawiono, w ostatnich latach stan jego stał się rozpaczliwy. Zwłaszcza płaski dach wymagał wymiany, przeciekał i groził zawaleniem.

Z inicjatywy znanego w Polsce ze swej aktywności w zabiegach o remonty cmentarzy żydowskich nowojorskiego chasyda Dawida Singera ohel ten został wyremontowany ze środków wspólnoty żydowskiej w jesiennych miesiącach 2015 roku, przy czym nadano mu formę, jaką miał przed zniszczeniem - z kopertowym dachem krytym dachówką. Projekt wykonał Leszek Hyńda, a inspektorem budowlanym był gorlicki architekt Tomasz Pruchnicki. Prace remontowe wykonała tarnowska firma budowlana ELTAR, a inwestorem był Komitet Opieki nad Zabytkami Kultury Żydowskiej w Tarnowie.

W gorlickim ohelu spoczywają:

- Pinchas syn Jehoszuy Eleazara (zm. 14.02.1901) - potomek Pinchasa z Korca i cadyka z Kosowa
- Baruch syn Chaima Halberstam (zm. 26.02.1906) - potomek słynnego założyciela dynastii chasydzkiej w Nowym Sączu,
- Cwi Hirsch syn Barucha Halberstam (zm. 24.07.1918) - rabin i cadyk.

